

PFAS en gezondheid

Gemeenteraad Renkum

9 april 2025

[REDACTED], adviseur milieu & gezondheid

GGD Gelderland-Midden

Inhoud

Wat zijn PFAS?

Wat zijn de gezondheidsrisico's?

Wat kun je zelf doen?

Wat gebeurt er landelijk en regionaal?

Vragen en discussie

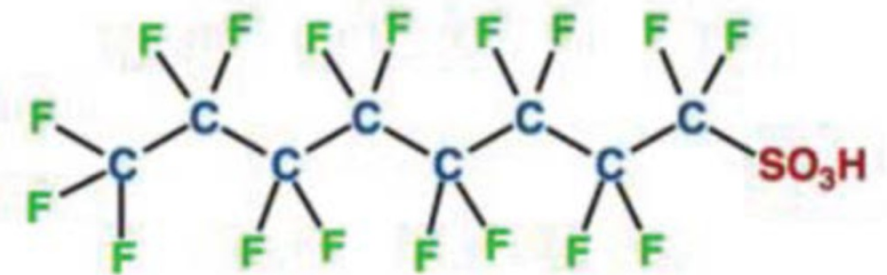
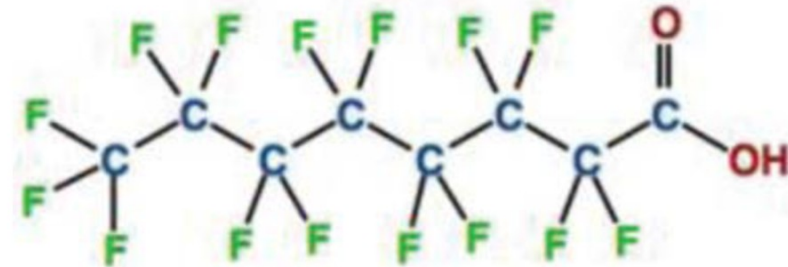
Wat zijn PFAS?

Verzamelnaam voor >6000 stoffen

PFOS, PFOA en GenX meest bekend

Worden veel gebruikt, want:

- Water-, vuil-, vet-, en stof afstotend
- Kunnen goed tegen warmte
- Worden niet aangetast door andere chemicaliën

CARPETS

CARPET CLEANING PRODUCTS

FOOD PACKAGING

FURNISHINGS

COSMETICS

OUTDOOR GEAR

CLOTHING

ADHESIVES AND SEALANTS

PROTECTIVE COATINGS

NON-STICK COOKWARE

CARSEATS

FIREFIGHTING FOAM

De keerzijde van PFAS

Breken niet of nauwelijks af ('forever chemicals')

Verspreiden zich makkelijk en snel in het milieu

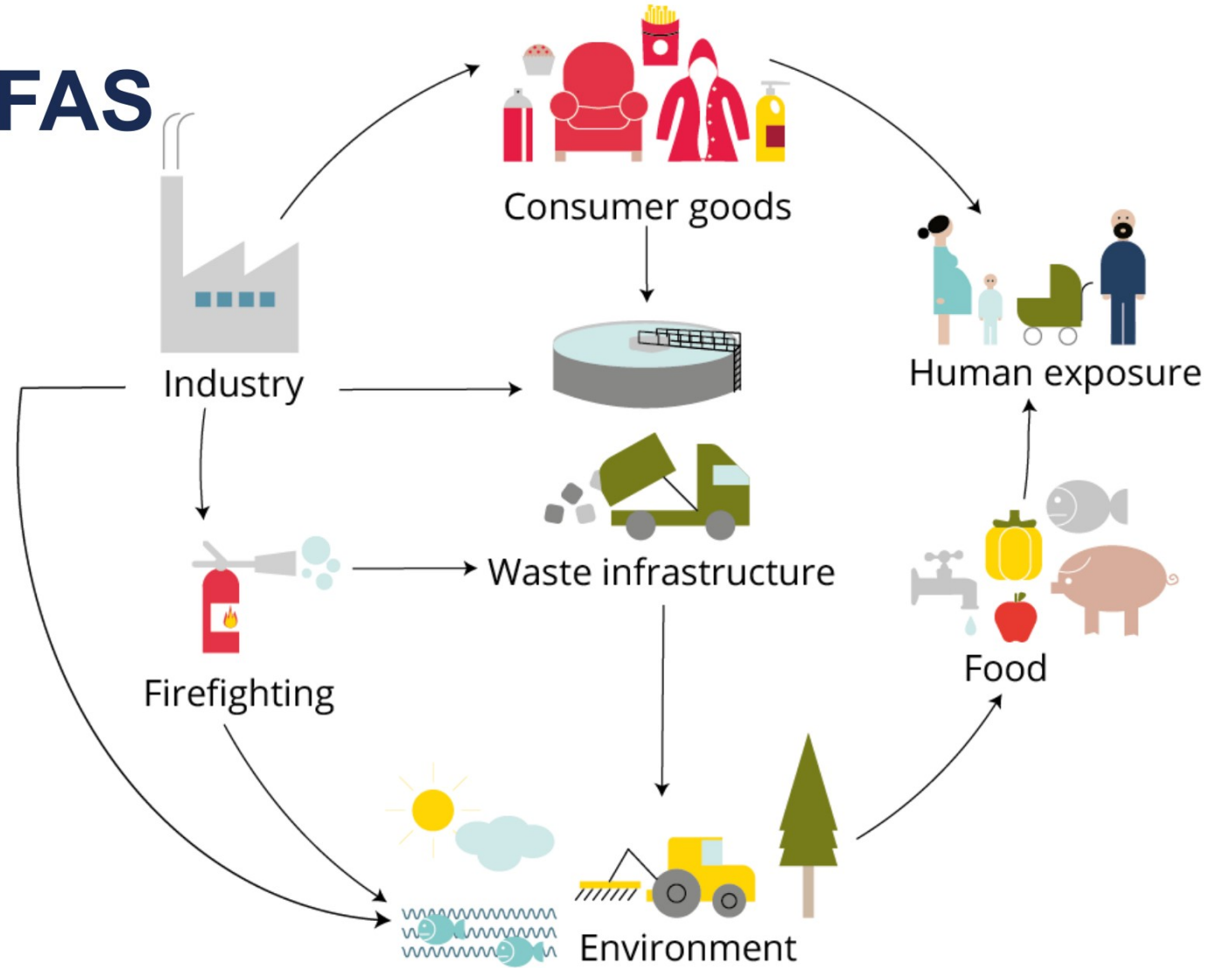

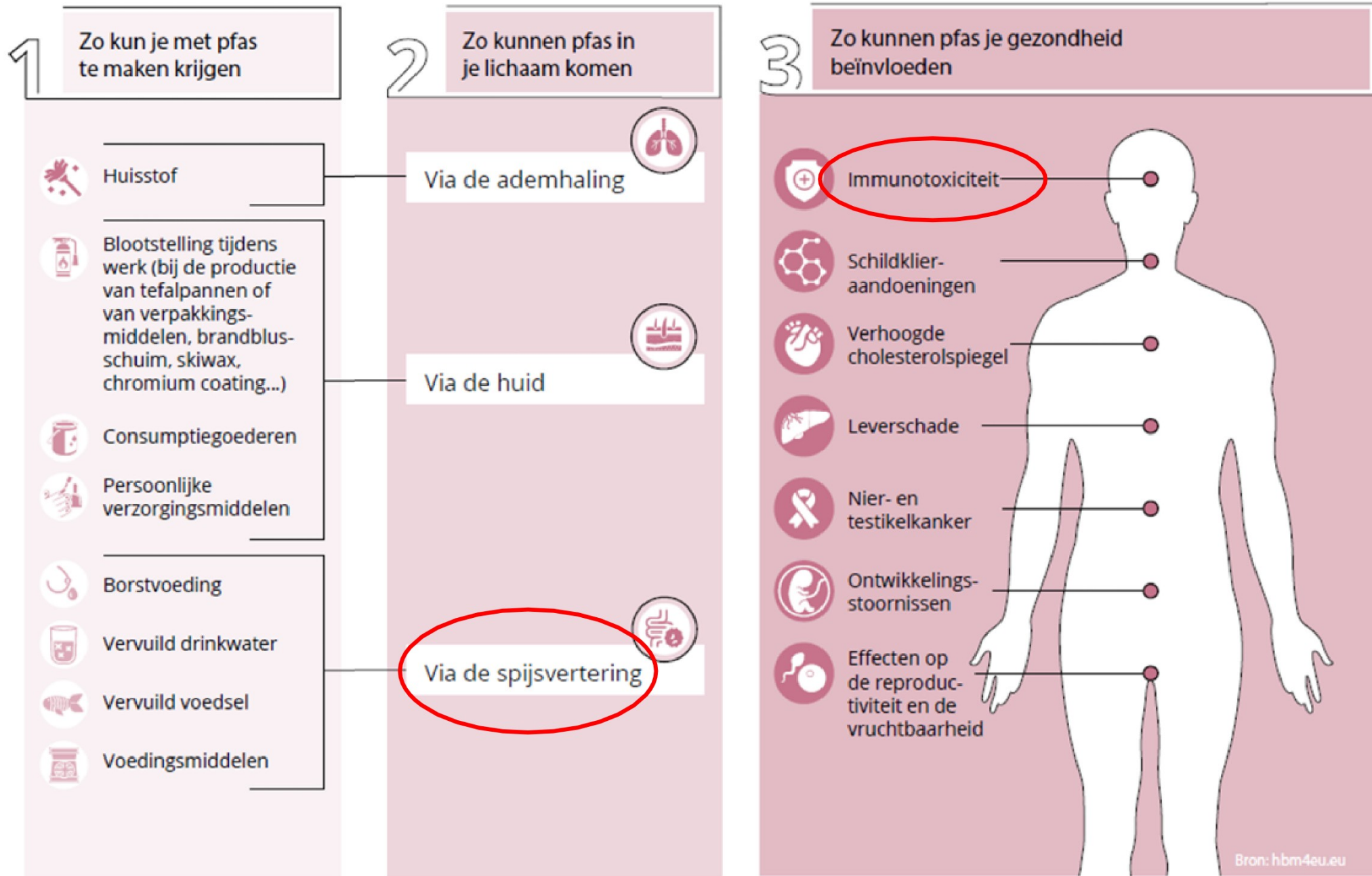
Hebben schadelijke effecten op gezondheid

Hopen op in het menselijk lichaam, in dieren en planten

Verspreiding van PFAS

PFAS in drinkwater en voeding

- Mensen in Nederland krijgen te veel PFAS binnen via voedsel en drinkwater
- Moeten we ons daar zorgen over maken?
 - ☁ Nee, op individueel niveau niet:
 - ☁ Het gaat om kleine veranderingen
 - ☁ Je kunt er niet zoveel aan veranderen
 - ☁ Ja, op populatie niveau belangrijk om blootstelling te beperken:
 - Want iederéén wordt blootgesteld
 - Blootstelling aan PFAS neemt in principe alsmaar toe, niet af

Wat kun je zelf doen?

Eet en drink
gevarieerd
(risicospreiding)

De veiligste keus is
om geen hobbykip
eieren te eten

Eet je veel uit eigen
moestuin? Laat dan
de bodem
onderzoeken

☁️ Probeer minder producten met PFAS te kopen...

Eieren en moestuinen

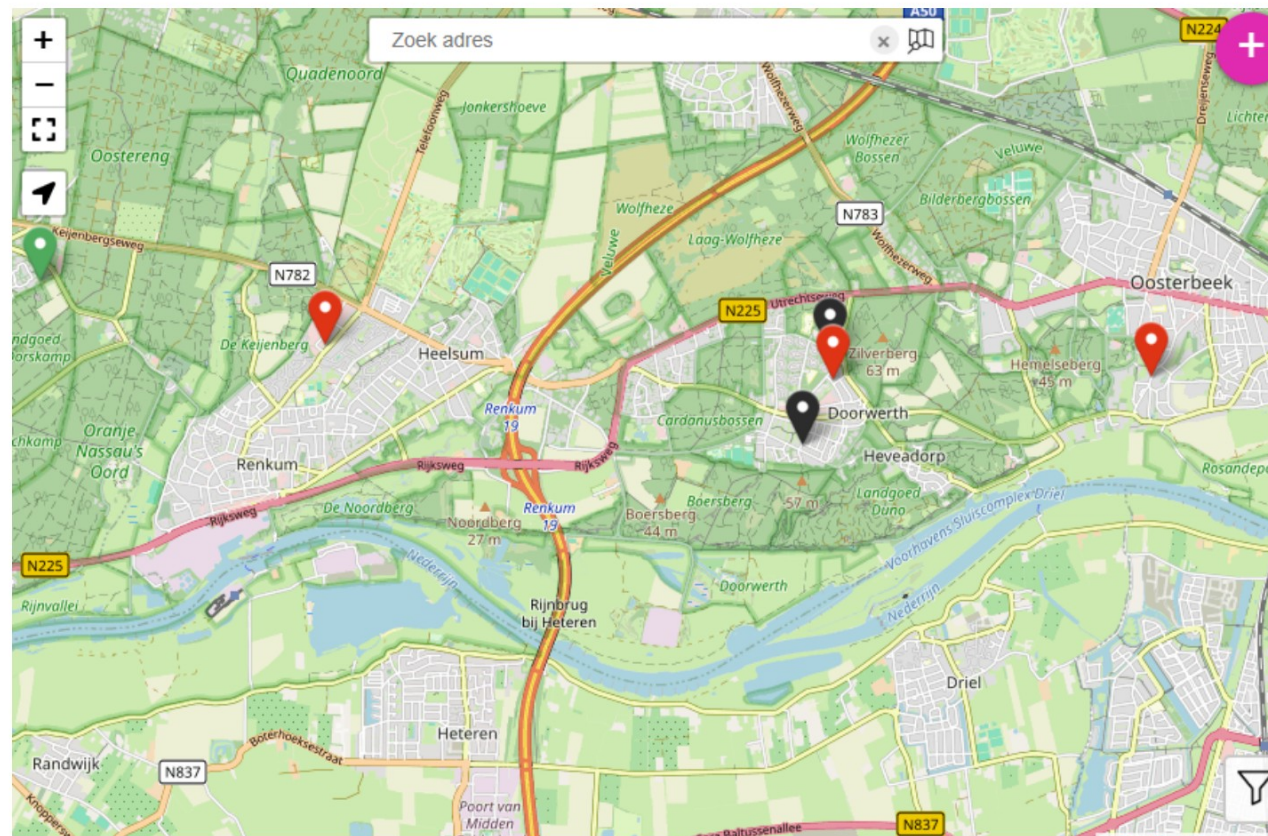
Eieren

- Vaak teveel PFAS in eieren van hobbykippen.
- Landelijk advies: meest veilig om eieren uit de supermarkt te eten. Of wissel in ieder geval af.
- Oorzaak? Niet de bodem, mogelijk wormen. Binnenkort resultaten landelijk onderzoek.
- Concentraties kippeneieren in Renkum.

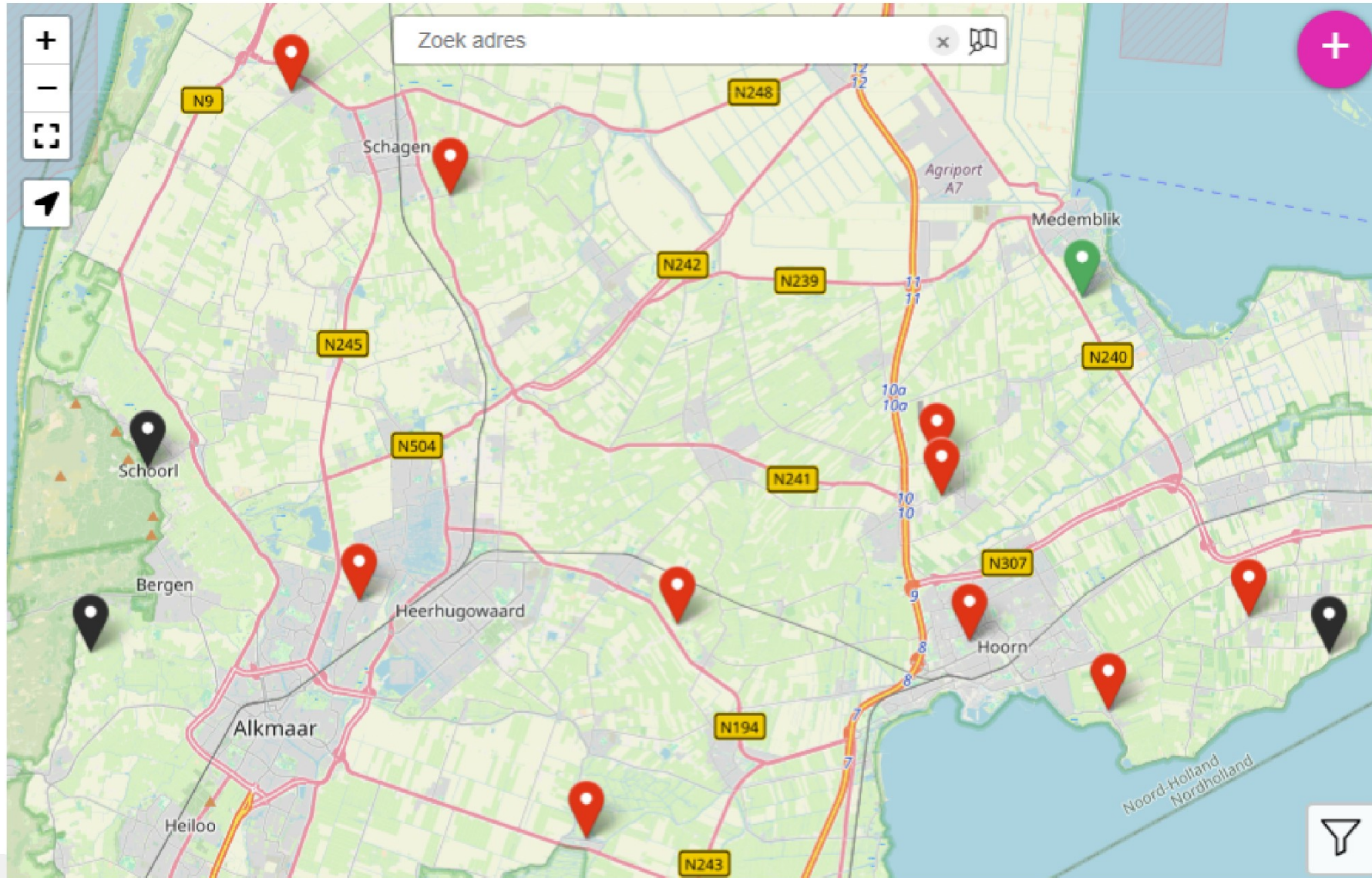
Moestuinen

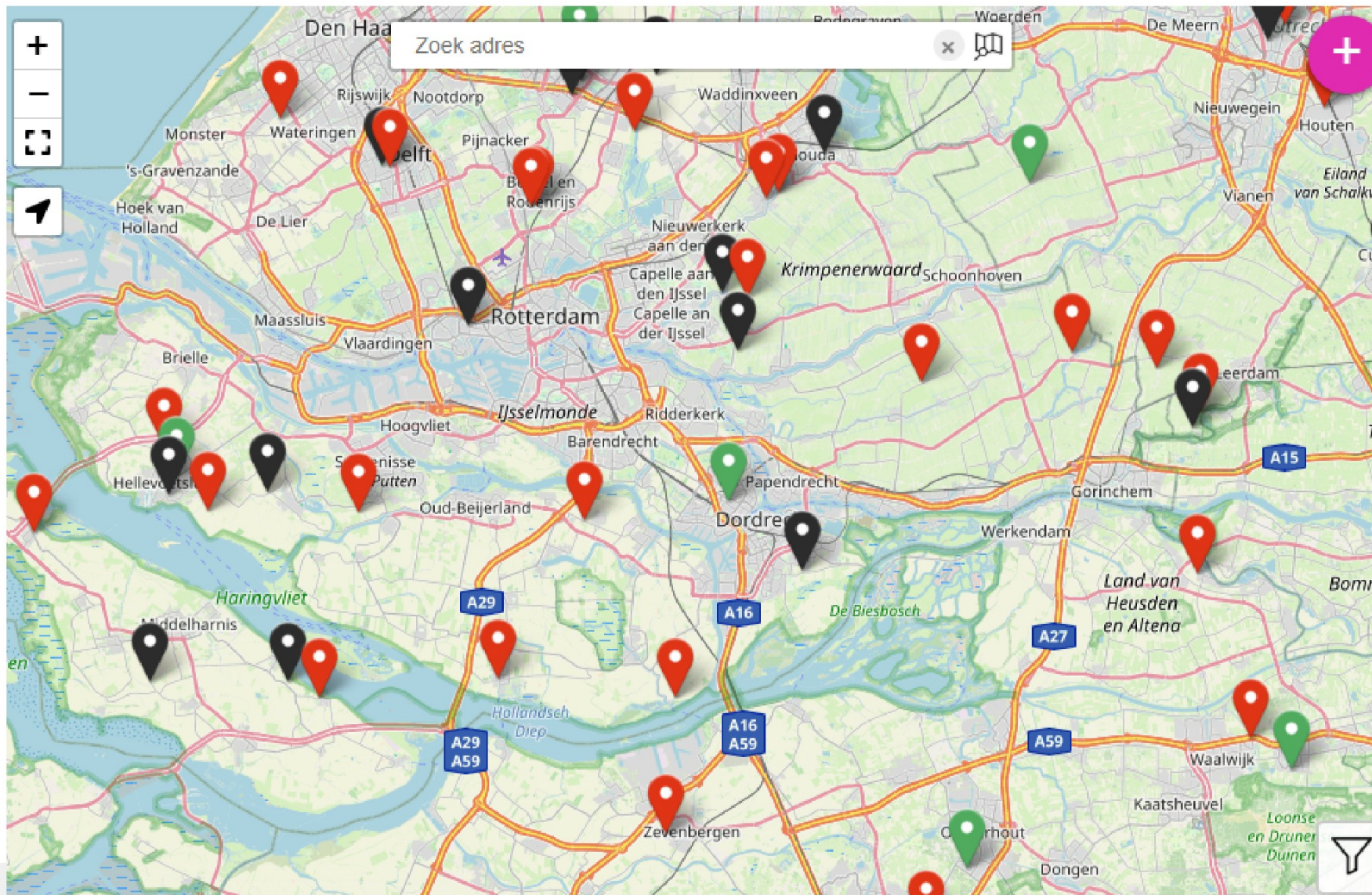
- Consumptiegewassen nemen PFAS uit de bodem op.
- Veel consumptie uit moestuin? Advies om grond te laten testen op PFAS én zware metalen.

Kippeneieren in Renkum

De PFAS kippeneieren kaart – Op deze kaart vind je alle gerapporteerde PFAS-testresultaten van hobby-kippeneieren in Nederland.

Wat gebeurt er landelijk

- Overleg over 'PFAS verbod' op Europees niveau.
- Landelijk PFAS onderzoeksprogramma RIVM (tot 2026).
- RIVM onderzoek naar bron PFAS in hobbykipeieren (resultaten binnenkort).
- Per provincie bodemonderzoeken naar PFAS

Wat gebeurt er in de regio?

- Toelichting , Provincie Gelderland